

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Functie adviseur gevaarlijke stoffen
werkzaam bij de brandweer

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Voor je ligt de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de repressieve brandweerfunctie adviseur gevaarlijke stoffen: een set van landelijke afspraken over de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van adviseur gevaarlijke stoffen te kunnen blijven functioneren. De branchestandaard beschrijft het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere adviseur gevaarlijke stoffen in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is. De werkgever zal hier nog aanvullende eisen aan toevoegen, kijkend naar het verzorgingsgebied en de specifieke regionale risico's. Periodiek moet de adviseur gevaarlijke stoffen aantonen dat hij nog steeds vakbekwaam is.

Het Besluit personeel veiligheidsregio's gaat uit van de functie adviseur gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer. In 2014 heeft de RBC een nieuwe visie op incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) vastgesteld. Vanaf 2015 wordt deze nieuwe visie landelijk geïmplementeerd. Dan zullen ook het kwalificatiedossier, de opleiding en het examen voor de functie adviseur gevaarlijke stoffen worden aangepast. Hoewel het kwalificatiedossier nog niet is aangepast, gaan we in dit document wel alvast uit van de toekomstige werkzaamheden van de adviseur gevaarlijke stoffen. Omwille van de leesbaarheid gebruiken we in dit document verder ook de functieafkorting AGS en schrijven we in de hij-vorm.

Aanleiding

Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld in het kader van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo). Met het deelproject 'Blijvende vakbekwaamheid' zijn in 2013 en 2014 branchestandaarden blijvende vakbekwaamheid voor tien repressieve brandweerfuncties¹ ontwikkeld.

Functie en werkomgeving

Kwalificatiedossier

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie AGS is gebaseerd op het kwalificatiedossier 'adviseur gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer' (mei 2009).

In het kwalificatiedossier wordt de functie nu als volgt omschreven:

Functieomschrijving adviseur gevaarlijke stoffen

De AGS is een specialist op het gebied van gevaarlijke stoffen. Hij wordt in het brongebied ingezet als dit volgens de 'inzetprocedure gevaarlijke stoffen' of andere relevante procedures gewenst is, óf wanneer de leidinggevende om zijn inzet verzoekt. De AGS adviseert aan de hoogst leidinggevende ter plaatse in het

¹ Functies manschap a, bevelvoerder, officier van dienst, hoofdofficier van dienst, voertuigbediener, chauffeur, gaspakdrager, verkenners gevaarlijke stoffen, adviseur gevaarlijke stoffen, meetplanleider.

brongebied, en is adviseur van het CoPI. Hij adviseert op grond van bevindingen, herkenning van (basis) scenario's en situatie-inschattingen over inzetmethoden, gelet op de aard en omvang van het incident. De adviezen gaan over redding, bronbestrijding, mogelijke gevolgen voor het effectgebied, ontsmetting en afhandeling van het incident.

Het adviesproces van de AGS wordt hierbij verdeeld in twee fasen. Allereerst geeft de AGS een expertadvies onder tijdsdruk (bij onmiddellijke bedreiging van mensenlevens of bij dreigende escalatie). Daarna volgt een beredeneerd vervolgvadvis op grond van meer informatie en een degelijker situatie-inschatting. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de AGS betreffen dus 'beleidsadvisering'. Omdat hij zelfstandig adviseur is, krijgt hij in de praktijk weinig leiding. Formeel gezien functioneert de AGS onder leiding van de hoogst leidinggevende ter plaatse.

De AGS is belast met de leiding en uitvoeringscoördinatie van meerdere verkenningseenheden in het brongebied. Bij uitzondering geeft de AGS zelf het voorbeeld aan zijn verkenningseenheden en is dan ter plaatse uitvoerend bezig. Als hulpmiddelen heeft de AGS de beschikking over een AGS-voertuig met daarin uiteenlopende apparatuur, programmatuur, naslagwerken, handboeken, verbindingsmiddelen, plannen en kaarten.

De AGS werkt nauw samen met de meetplanleider (in de toekomst coördinator verkenningseenheden, CVE) voor wat betreft informatie-uitwisseling.

Bij meer complexe incidenten zal een (tweede) AGS optreden als adviseur van het regionaal operationeel team (ROT) en/of als intermediair tussen lokaal commando, externe deskundigheid en bestuur voor informatie gerelateerd aan gevaarlijke stoffen. Hij adviseert op grond van zijn bevindingen en de inschatting van de CVE over de aard en omvang van het effectgebied. Deze (tweede) AGS treedt op als backoffice ten behoeve van de AGS in het brongebied. Ook werkt hij samen met externe deskundigen.

Kerntaken In het kwalificatiedossier staat verder dat de AGS de volgende kerntaken heeft:

- 1 Analyseert en beoordeelt incidenten
- 2 Vormt advies
- 3 Treedt op als AGS bij incidenten met gevaarlijke stoffen

Daarnaast staan in het kwalificatiedossier competenties die de AGS nodig heeft om zijn taak succesvol te kunnen uitvoeren. Ook zijn keuzes en dilemma's beschreven die de AGS hierbij kan tegenkomen in de praktijk.

Werkplaatsen **Ontwikkelaanpak** Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld voor, door en met het brandweerveld. In een landelijke werkplaats zijn uit diverse districten adviseurs gevaarlijke stoffen, meetplanleiders, vakspecialisten en staffunctionarissen IBGS² betrokken bij de ontwikkeling van de standaard. Daarnaast namen leden van de vakgroep IBGS van Brandweer Nederland deel aan de werkplaats, net zoals leden van het landelijke implementatieteam dat is belast met de invoering van de nieuwe visie IBGS.

Met het kwalificatiedossier en de nieuwe visie op IBGS als vertrekpunt zijn in de werkplaats voor de functie AGS thema's en onderwerpen voor blijvende vakbekwaamheid benoemd. De uitkomsten van de werkplaats zijn vervolgens vertaald naar een landelijke branchestandaard blijvende vakbekwaamheid. In de uitwerking is zo veel mogelijk rekening gehouden met de rollen, taken en werkzaamheden die in de toekomst van de AGS worden gevraagd.

Uitgangspunten In het ontwikkeltraject hebben we verder nog de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het kwalificatiedossier is de basis voor vakbekwaam worden (opleiden) én voor vakbekwaam blijven (oefenen en bijscholen).
- Een AGS is vakbekwaam als hij nog steeds voldoet aan de eisen die zijn beschreven in het kwalificatiedossier en in de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid.
- De oefenfilosofie zoals beschreven in de Herziene Leidraad Oefenen is in essentie goed en staat niet ter discussie.
- De branchestandaard mag niet leiden tot een grotere oefenbelasting voor AGS-en (een verplichte oefenruimte wordt zo klein mogelijk gehouden).
- De branchestandaard laat ruimte om meer regionaal risicogestuurd te oefenen en om oefen- en bijscholingsprogramma's meer op maat te maken (vrije oefenruimte wordt zo veel mogelijk benoemd).
- Waar mogelijk maken we gebruik van wat al is ontwikkeld in de regio's voor het waarnemen en meten van blijvende vakbekwaamheid, zoals normering of een waarderingssystematiek.

NLQF Voor de formulering van de branchestandaard is als referentiepunt het NLQF gekozen. Dit Nederlands kwalificatiekader is een systematische ordening van alle bestaande kwalificatieniveaus in Nederland en is een vertaling van het Europese kwalificatiekader voor een leven lang leren (EQF). Daarnaast is gebruik gemaakt van de taxonomie van Bloom: een indeling in kennisniveaus met bijbehorende werkwoorden en onderwerpen om aan te geven wat iemand moet beheersen op ieder niveau.

In de opzet, ordening en woordkeuze van de branchestandaard is verder zoveel mogelijk gekeken naar bestaande producten voor opleiden, examineren en oefenen, zoals opleidingsplannen, lesstof en beoordelingscriteria voor examens.

² IBGS is de afkorting voor incidentbestrijding gevaarlijke stoffen.

Criteria De criteria in de branchestandaard zijn gebaseerd op de beoordelingscriteria voor examens van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). Ook is gekeken naar de beoordelingscriteria uit het kwalificatiedossier voor de keuzes en dilemma's die voor de AGS zijn beschreven. De regionale vakbekwaamheidsorganisaties kunnen de criteria van de branchestandaard gebruiken als referentiekader om de blijvende vakbekwaamheid van de AGS waar te nemen en te beoordelen.

Status en reikwijdte

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid beschrijft de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van AGS te kunnen blijven functioneren. De standaard beschrijft daarmee het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere AGS in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is.

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is in april 2015 vastgesteld door de Werkveldadviescommissie. Na vaststelling maakt de standaard een integraal onderdeel uit van het kwalificatiedossier 'adviseur gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer'.

In 2014 heeft de RBC een nieuwe visie op IBGS vastgesteld. Vanaf 2015 wordt deze nieuwe visie landelijk geïmplementeerd. Het aanpassen van de huidige kwalificatiedossiers, opleidingen en examens voor het taakgebied IBGS maakt onderdeel uit van het implementatietraject. Zodra duidelijk is welke inhoudelijke aanpassingen nodig zijn, wordt de branchestandaard AGS door de Werkveldadviescommissie geactualiseerd of herzien.

Beheer en onderhoud

De Brandweeracademie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, beheren en onderhouden van kwalificatiedossiers voor brandweerfuncties. Afgesproken is dat tenminste één keer in de vijf of zes jaar een clusterwerkgroep onder regie van de Werkveldadviescommissie een kwalificatiedossier evalueert. Waar nodig wordt het kwalificatiedossier geactualiseerd of herzien.

Gelijktijdig met de evaluatie van het kwalificatiedossier wordt voor de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid bekeken of actualisatie dan wel herziening nodig is.

Leeswijzer

Op de volgende pagina's vind je de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie AGS.

Hieronder leggen we kort uit hoe je de branchestandaard het beste kunt lezen.

Benaming van het onderdeel Voor de AGS is er één onderdeel. Dit onderdeel bevat kennis en vaardigheden die een AGS altijd nodig heeft als hij in functie is.

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Voor de AGS zijn er twee thema's benoemd: 1) Risico's en veiligheid 2) Techniek en tactiek	Ieder thema heeft één of meerdere onderwerpen, bijvoorbeeld beeld-, oordeel- en besluitvorming en procedures.	Voor ieder onderwerp is omschreven wat er mee wordt bedoeld: wat verstaan we onder beeld-, oordeel- en besluitvorming en wat bedoelen we met procedures.	Voor ieder onderwerp zijn ook criteria benoemd: wat moet een AGS kennen en kunnen voor het betreffende onderwerp.

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie adviseur gevaarlijke stoffen

Taakgebied overstijgend

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Veilig repressief optreden	De AGS analyseert risico's tijdens repressief optreden. Hij bewaakt voortdurend de veiligheid van het eigen personeel (verkenningseenheden), andere hulpverleningsdiensten en derden. Hij adviseert hierover aan de (H)OvD.	<p>Adviseert de hoogst leidinggevende ter plaatse over de veiligheid van ploeg, hulpverleners en omgeving.</p> <p>Adviseert de hoogst leidinggevende ter plaatse over te nemen veiligheidsmaatregelen.</p> <p>Herkent de (in)directe gevaren bij de inzet.</p> <p>Adviseert de hoogst leidinggevende ter plaatse over te nemen voorzorgsmaatregelen om uitbreiding van het incident te voorkomen.</p> <p>Adviseert over de zorg voor milieu en omgeving.</p> <p>Gaat om met druk vanuit de omgeving.</p> <p>Blijft kalm tijdens de inzet.</p>
	Persoonlijke beschermingsmiddelen	De AGS gebruikt persoonlijke beschermingsmiddelen bij repressief optreden. Hij zet meetapparatuur/middelen in.	<p>Kiest persoonlijke beschermingsmiddelen op basis van de inzet.</p> <p>Hanteert persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens de inzet.</p>
Techniek en tactiek	Communicatie (in het veld)	De AGS maakt gebruik van beschikbare communicatiemiddelen en informatiebronnen. Hij rapporteert over resultaten van uitgevoerde werkzaamheden, informeert en adviseert de bevelvoerder, (H)OvD, andere hulpverleningsdiensten en derden. Hij geeft opdrachten aan de CVE en controleert de effecten van uitgevoerde werkzaamheden.	<p>Haalt informatie op over het incident bij bevelvoerder(s), (H)OvD, hulpverleningsdiensten en derden.</p> <p>Geeft korte en heldere opdrachten aan de (coördinator) verkenningseenheden.</p> <p>Controleert met regelmaat het effect van de gegeven opdrachten.</p> <p>Informeert de hoogst leidinggevende ter plaatse over zijn bevindingen van het incident.</p> <p>Gebruikt communicatiemiddelen/informatiebronnen.</p> <p>Vraagt naar resultaten naar aanleiding van de gegeven opdrachten.</p> <p>Past de etherdiscipline toe bij repressief optreden.</p>
	Communicatie (ROT)	De AGS treedt op als adviseur van het ROT over informatie gerelateerd aan gevaarlijke stoffen. Hij adviseert op grond van bevindingen en de inschattingen van de CVE over de aard en omvang van het effectgebied.	<p>Past vergadertechnieken toe.</p> <p>Past adviesvaardigheden toe.</p> <p>Brengt multidisciplinair advies in.</p> <p>Houdt rekening met de politieke lading van het incident.</p>
	Communicatie (CoPI)	De AGS adviseert aan de hoogst leidinggevende ter plaatse in het brongebied. Daarnaast is hij adviseur van het CoPI. Hij adviseert op grond van bevindingen en de herkenning van (basis)scenario's, gelet op de aard en omvang van het incident.	<p>Haalt informatie op over het incident bij de CVE (vanaf GRIP 2) en de ((H)OvD).</p> <p>Communiqueert de inzetstrategie van de verkenningseenheden aan de officieren van dienst in het CoPI.</p> <p>Controleert gedurende het gehele proces of de verkregen informatie compleet en volledig is.</p>

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie adviseur gevaarlijke stoffen

Taakgebied overstijgend

Techniek en tactiek (vervolg)	Beeld-, oordeel- en besluitvorming	De AGS brengt de situatie in beeld door het ophalen van informatie. Hij vormt zich een oordeel over de situatie en onderbouwt dit oordeel op basis van vak-kennis en verkregen informatie. Hij adviseert over de aanpak voor de bestrijding van het incident en onderbouwt dit advies op basis van vakkennis en verkregen informatie.	Beeldvorming: verzamelt relevante informatie over de melding.
			Beeldvorming: vormt zich op basis van de verzamelde informatie een beeld van het incident.
			Oordeelvorming: analyseert op basis van deze gegevens het incident, de effecten en verdere ontwikkelingen van het incident.
			Oordeelvorming: voert of laat ter plaatse een toetsende verkenning uitvoeren om het gevormde beeld te controleren.
			Oordeelvorming: stemt af met multipartners.
			Oordeelvorming: stelt vast wat de risico's en prioriteiten zijn.
			Oordeelvorming: stelt op basis van de verkenning het eerder gevormde beeld bij.
			Besluitvorming: adviseert de hoogst leidinggevende ter plaatse over het te maken inzetplan.
			Besluitvorming: adviseert bij de vertaling van het inzetplan naar een daadwerkelijke inzet en adviseert over te stellen prioriteiten.
			Besluitvorming: anticipeert gedurende de inzet.
			Besluitvorming: monitort de samenwerking met multipartners.
			Besluitvorming: stelt totaalbeeld vast op basis van naverkenning.
			Adviseert over een verantwoorde afbouw van het incident, rekening houdend met de object- en mensgebonden risico's.
Leidinggeven en coördineren	De AGS (mits gekoppeld aan verkenningseenheden) geeft leiding aan de verkenningseenheden en coördineert multidisciplinaire samenwerking.	Geeft leiding aan meerdere verkenningseenheden in het effectgebied.	
		Coördineert de inzet door meerdere verkenningseenheden.	
		Monitort multidisciplinaire werkzaamheden	
Procedures	De AGS past procedures toe tijdens repressief optreden.	Past procedures toe tijdens de inzet, en wijkt indien nodig van de standaardprocedure af.	
		Analyseert de inzet op techniek en tactiek.	
Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen	Binnen het verzorgingsgebied stelt de AGS op basis van het risicoprofiel scenario's op, om incidenten met gevaarlijke stoffen te bestrijden en om uitbreiding ervan te voorkomen.	Zet meetstrategieën in.	
		Past kennis over gevaarlijke stoffen toe bij een incident.	
		Maakt scenario's passend bij het risicoprofiel van het verzorgingsgebied.	
		Maakt gebruik van landelijke en/of regionale partners voor de incidentbestrijding van gevaarlijke stoffen.	

Colofon

Project VBo De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie adviseur gevaarlijke stoffen is ontwikkeld door het projectteam Blijvende vakbekwaamheid van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo), in nauwe samenwerking met de leden van de kerngroep van het Netwerk Vakbekwaamheid & Kennis, en met vele inhoudsdeskundigen uit het brandweerveld.

Leden projectteam
Blijvende vakbekwaamheid Annemarie Breur, projectleider
Kirsten Groote, projectmedewerker

Dit is een gezamenlijke uitgave van Brandweer Nederland en de Brandweeracademie.

adres Kemperbergerweg 783
6816 RW Arnhem

post Postbus 7010
6801 HA Arnhem

t (026) 355 24 00

versie 1.0, vastgesteld door de Werkveldadviescommissie, april 2015

